

# Vi taler din sag

27. januar 2021 afholder Øjenforeningen en synskonference på Christiansborg. Her ønsker vi at skabe politisk fokus på øjenområdet og skabe de ændringer, der skal sikre, at ingen danskere skal miste synet, mens de venter på diagnose og behandling. I efteråret startede vi dialogen med Borgens sundhedspolitikere.

AF **Marijke Vittrup,**  
direktør i Øjenforeningen

**S**YNET er uden sammenligning den sans, som danskerne mest frygter at miste. Egentlig ikke så underligt, for den har størst betydning for vores evne til at leve et normalt, aktivt liv. Spørger man dem, der selv er ramt, oplever de, der næsten er blinde, deres synsnedsættelse lige så invaliderende, som andre patienter oplever hiv, kræft eller hjertesygdom. Alligevel har øjenområdet været næsten usynligt i det politiske landskab.

Øjenforeningen har tidligere påvist, hvordan antallet af øjenpatienter stiger og stiger, samtidig med at antallet af praktiserende øjnlæger står stille, og øjenafdelingernes budgetter rammes af nedskæringer. Det er en giftig cocktail, hvor patienter kommer i klemme og risikerer at miste synet, fordi de ikke kommer til hurtigt nok. Dette selvom øjenfaget er et af de specialer, der har udviklet sig mest og leveret 'mest mulig sundhed for pengene'. Den teknologiske udvikling har gjort det muligt at behandle langt flere patienter hurtigere og mere effektivt end tidligere.

Men øjenfaget er blevet offer for sin egen succes: I 2007 blev en ny effektiv behandling for våd AMD indført på forbilledlig vis. Hvor man tidligere stod helt magtesløse over for



Det er blevet til talrige politiker-møder i efteråret, hvor Øjenforeningens direktør, Marijke Vittrup, og næstformand, Morten la Cour, er gået i dialog om dansk øjenbehandling.

sygdommen, kan den nu – hvis vi sætter hurtigt ind – behandles effektivt, når vi sprøjter medicin direkte ind i øjet. Behandlingen gives nu også til flere udbredte øjensygdomme. Fælles for patienterne er, at de starter på kroniske behandlingsforløb. Når der kommer flere nye patienter til, end der afsluttes, vokser antallet af patienter som en rullende snebold. Kapaciteten følger ikke længere med behovet. Og hvis ikke det skal gå ud over danskernes syn, kræver det politisk handling, der sikrer, at hele øjenområdet evalueres, og der tilføres nye ressourcer.

## Kræver synshandlingsplan

For at skabe det fornødne fokus og ikke mindst handling fra politikernes side afholder Øjenforeningen en synskonference på Christiansborg 27. januar 2021. Målet er at få en synshandlingsplan, der garanterer passende pakkeforløb til øjenpatienter med symptomer på en aggressiv øjensygdom, ligesom vi kender det fra kræftområdet. Vi vil gerne sikre, at ingen fremover skal miste synet, mens de venter på at blive udredt og komme i behandling.

Som optakt har vi i efteråret haft møder med toneangivende sundhedspolitikere på Borgen, hvor vi har ridset to afgørende problemstillinger op:

### 1 Nuværende rettigheder beskytter ikke øjenpatienter

De danske patientrettigheder er generelle rettigheder. De gælder, uanset hvilken sygdom du bliver ramt af. Og de bygger på en opdeling af sygdomme i to behandlingskategorier: akut og elektiv. En akut sygdom er opstået pludseligt, og hvis den er tilstrækkelig alvorlig, kommer du til med det samme. Alle andre behandlinger sker elektivt – hvilket vil sige planlagt. Men denne opdeling tager ikke højde for de mange øjensygdomme som for eksempel våd AMD, der er 'subakutte'. Det er sygdomme, der ikke skal behandles inden for timer – men heller ikke kan vente i otte uger. Ved subakutte øjensygdomme er tid er en afgørende faktor for behandlingsresultatet. Hvis behandlingen skal være rigtig effektiv, skal den gives inden for dage eller uger – regnet fra det tidspunkt, hvor de første

## Hvidbog

I januar 2021 lancerer Øjenforeningen hvidbogen 'Ingen skal miste synet, mens de venter'. Her præsenterer vi fire tiltag, der skal løfte øjenområdet. Blandt andet opfordrer vi sundhedspolitikere til at lave en synshandlingsplan med klare pakkeforløb, så ingen danskere skal risikere synstab, mens de venter på diagnose og behandling.



symptomer viser sig. Det tillader de nuværende patientrettigheder ikke. Derfor ser vi patienter med eksempelvis våd AMD, der må vente op til flere måneder på at blive udredt og komme i behandling, selvom sygdommen kræver behandling inden for to uger.

### 2 Rettigheder ophører efter første behandling – behov for pakkeforløb

En anden mangel ved de nuværende patientrettigheder er – set fra øjenpatientens side – at alle rettigheder ophører, når du har fået din første behandling. Selvom du – for at bevare dit syn – skal have opfølgende behandlinger i faste og relativt korte intervaller (fire til otte uger), er der ingen rettigheder, der giver dig krav på dem. Selvom der er tale om synsreddende behandling, optræder det i sygehusregi som en 'kontrol'. Når systemet er presset, bliver kontroller udskudt til fordel for overholdelse af patientrettighederne. Dermed kommer danskere med kroniske øjensygdomme og behov for synreddende behandling bagerst i køen til lægen, hvor de stadig risikerer at miste synet. Der er behov for, at vi betragter 'kontrollerne' som en del af faste behandlingsforløb, der inden for andre lægespecialer også kaldes for pakkeforløb.

Det er Øjenforeningens klare mål at sikre bedre patientrettigheder til danske øjenpatienter, så ingen mister synet, mens de venter på diagnose og behandling. Synet er vores vigtigste sans, og det skal politikerne også tage ansvar for. ■